

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četr leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne pett-vrste po 12 h, če se se oznanilo tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljenštvo je v Knaflovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravljenštvo pa v pritličju. — Upravnosti naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Naše srednje šole in moderno prirodoznanstvo.

II.

Na avstrijskih srednjih šolah menda največ služi botanika, ki jo je spisal Vrečko. Ondi spoznava dijak višjih razredov anatomico, fiziologijo in prirodnem sistemu rastlin. Povsem novi pojmi stopajo preden. Približa se mu največja uganika: Kaj je življenje, četudi le tiso rastlinsko življenje? Profesor učenca ne postavi na drugo pot, nego na ono, ki je je vjen iz pouka v fiziki in kemiji: na svoje oči se učenec prepriča, kako znane prirodne sile — fizikalne in kemijske delujejo, da vzgrade iz semena bilko in klas; zve, da je rastlinsko življenje doslej vendarle deloma, ne povsem rešena uganka. Vendar učenec dobi prepričanje, da za nadnaravne sile tudi tu ni toriča, kakor v obsežni neživi prirodi ne!

Izmed učnih knjig za zoologijo pribaja v prvi vrsti v poštov Gruberjeva. Njen avtor, vseučiliški profesor, jo je izdal prvkrat pred skoro 20 leti. Letos je po njegovem smrti prišla v četrti izdaji v javnost. Naš »Slovenec« se je včasih že obregnil ob njo, pa to jini vzel aprobacije ministra za uk in bogočastje.

Zoologija je avtorju nauk o živalih in z njo združena somatologija nauk o človeku. Knjiga podaje najprvo na 40 straneh pouk o čudovitem ustroju človeškega telesa in razlagata povsem po šesti novodobnega znanstva, kako izvršujejo poedini organi svoje fizikalno ali kemijsko delo, in kako so za svoje opravilo prikladno urejeni. Možgani so izhajališče duševnih pojavov, delujejo pa s preosnovno kakor drugi organi. Na primernih krajih so vpletene medre pripomnje o higieni, ki dajejo dijaku dragocena navodila za negovanje zdravja.

Zoologija se uči na gimnaziji in na realki eno leto po botaniki. Ko se je um mladine že šolal v znanstveni botaniki, je dozorel, da sprejme v zoologiji nova, globokejša vprašanja.

LISTEK.

Gospa Angela.

(Dalej.)

To je bil velik triumf za gospo Karolino, ki je bila skoro dvajset let starejša od gospo Angele, in ki je sedaj vporabila najrafiniranje sredstva, da prikleni Iva Grebina kar najtrdnejše nase. In gospa Karolina je vedela, kakšno se vsak dan iznova razvname čez širideset let starega moža, ki je mnogo doživel in ki ga lahko celo kaka malenkost ohladi in disgustira, znala je to tako dobro, da ni Grebina nikdar obšla misel, pretrgati zvezo s svojo skoro širideset let staro ljubimko in se povrniti k svoji ženi.

»Jaz sem imela gotovo dva očeta, kakega hudiča in kakega jezuvitaca si je večkrat mislila gospa Regina, če je Iva Grebina tako opredla in ga tako razvnala, da je trepetajo hrpenjenja ležal pred njo na kolenih in poljubljal njen tanko podolgstasto nošico. —

Zatorej naša učna knjiga, končavši somatologijo, začenja pouk o živalstvu s tem, da razlaga bistvo in pomen prirodnega sistema. Seveda ne stoji na stališču Linejevem, nego na edino možnem novodobnem znanstvenem zoologiju, ki smatra descendenco za trdno znanstveno resnico, pridobljeno z resnim delom najboljših strokovnjakov prejšnjega stoletja. Ves tisti nauk, ki je po mnenju gospodov pri »Slovencu« toli kvaren za slušatelja in predavatelja, za učenca in učitelja, nahajamo v kratkih jasnih besedah razložen na 46 strani nove izdaje naše knjige. Ondi je rečeno, da je nauk o descendenci oprt najprej na varijacijo živilih živalskih vrst, in da najbrže prirodni izbor (selekcija) ohranja le prikladne oblike ter tako poraja nove vrste. Opira se nadalje na paleontologijo, ki kaže, da se okameneli ostanki živali prejšnjih dob zemeljske zgodovine bližajo tembolj oblikam sedaj živilih živali, iz čim mlajših skladov so. Najstarejši skladim imajo v sebi le okamenine nizko organizovanih bitij, v mlajših skladih pa se ustroj vobče spopolnjuje do sedanosti. Nadalje se opira novi nauk na ontogenijo, to je na individualni razvoj višjih živali, ki se nam vrši pred očmi in kaže, da iz najniže prvotne oblike enostaničnega bitja nastaja višje ustrojena žival istim potom, kakor se je razvila v zgodovini zemlje.

Vsa nadaljnja tvarina knjige, od strani 47. do konca odpira učencu vpogled v ustroj in živilenske razmere raznovrstnih živali. Ob primernih prilikah se opozarja na zgleda, ki utrjujejo nauk o pomenu zistema. V primeru človeka ni izvzet. Jasno je rečeno, da je ustroj človeškega telesa v vseh organih bistveno enak ustroju sesalcev. Posebej se primerjajo sličnosti in različnosti telesnih in duševnih lastnosti človeka in opic. Kakor Darwin sam ni izvajal posledic nauka o descendenci glede na človeka, tako tudi naša šolska knjiga prepriča ta korak šoli sami, oziroma učencem. Saj se knjiga sama ne nazivlje »Lehrbuch«, nego »Lehrbuch«;

Svetnik Ivo Grebin je še vedno hodil po svoji sobi in iskal dokazov, da je avskultant Mirko Tkalec najboljši čestilec, kar bi jih mogel dobiti za svojo ženo.

»Pravi Werter bo to za Angele. Dečko, ki bo nadomeščal priateljice izza šolskih dni in s katerim se bo takoj nedolžno zabavala, kakor nekdaj s šolaricami iz nunske šole! V resnici je bila Angela tudi sedaj, ko je bila že skoro dve leti omoržena, že vedno bolj deklica kot žena. Živa in apilna se je že vedno z veliko vremeno zanimala za stvari, s katerimi se bavijo navadno le dekleta, omožene gospe pa le redkokdaj, in občevala je skoro izključno le z dekleti in gospodi, ki še niso bili dosti nad 20 let stari. Zdaj in zdaj se je sicer pokazalo, da je Angela tudi tako inteligentna in da ima nekaj resnobe ali to se je zgodilo tako redkokrat in je taku naglo zopet izginilo, da svetnik Ivo Grebin tega nikdar ni zapazil.

Zaradi tega je bil Grebin popolnoma brez skrbi. Oti tistega dneva, ko je z umstvenimi razlogi prepričal

daje torej vodilne misli, iz katerih naj živi pouk razvija podrobnosti. Valedi tega dober učitelj ne zamudi priljubo pojasnit, da nauk o descendenci velja tudi za rastlinstvo.

Mineralogija in geologija imata slednjič namen, spopolniti izobrazujočemu se mladeniču pogled v veličastno prizorišče prirode. Na realki je uvrščena geologija v učni načrt drugega polletja najvišjega tečaja. To je ravno pravi čas, da se položi zaključni kamen v stavbo prirodopisnega pouka. Učne knjige: Hochstetterjeva (v 15 izdaji!). Scharizerjeva, Twrdyjeva so vse urejene po zahtevah novodobne znanosti. Veličastni duševni proizvodi najznamenitejših učenjakov stopajo tu pred oči umnega mladniča in se strinjajo v celoto, ki je najčastnejši znak napredujodega človeškega duha.

Za nadnaravno razodetje tudi v geologiji ni prostora. Priroda sama se razodeva in uči strmežega mladniča; veličastno delovanje prirodnih sil mu objame vsega duha.

Kant-Laplaceova kozmognija, ki je v načelih splošno priznana, pripoveduje, kako so prirodne sile ustvarile sonce in zemljo, Lyellova geogenija duhu predčuje daljni razvoj zemlje in Lamarck-Darwinova biogeografska pojasnjuje, kako je na zemlji vskoko življenje in kako se je razvijalo v neštetih oblikah iz veka v vek. Dolgo je pripravljala priroda razvoj najvišjega izmed živilih bitij, dokler je na vrhuncu drevesa življenja vzniknil človek.

Toda ljubljanski čitatelj morda vsklikne: »Vse to, kar se tukaj razmotrica, smo slišali v vneseni obliki in prepričevalni živi besedi v predavanjih v »Mestnem domu!«

Istina! Namen predtečejevih vrst je prav ta, pokazati, da isto kar je razlagal g. Grošelj v svojih govorih, ima že srednješolska mladež priliko slišati in se učiti. Vsak učenec više gimnazije in realke, ako je z bistrim umom sledil pouku v prirodopisu, mora s pomilovanjem zreti na brezmejno nevedne gospode pri »Slo-

vencu«, ki hočejo kolo zavrteti, ko je že davno zdrknili naprej — preko njih! In niti predstojniki naših srednjih šol naj bi ne smeli slišati, kar se uče njih dijaki iz knjig, odobrenih od najvišje državne oblasti za uk nogočastje??!

tri križarke in da so z ostalimi ladji, ki so pa tudi poškodovane, komaj ušli gotovemu poginu; Pariska »Liberté« pa v celo povedati, da so se v bitki potopile tri japonske oklopnice in dve križarki.

Vse te vesti je treba sprejeti z največjo rezervo.

Pomorska bitka v bližini Madagaskarja sicer ni popolnoma izključena, sko se vpošteva, da se je že opetovano poročal, da so japonske ladje plule nasproti admiralu Roždestvenskemu in da so se baje že celo nahajale v Indijskih vodah, neverjetno pa je, da bi bili Japonci za tako ekspedicijo porabili oklopnice in večje križarke. In če se uvažuje, da imajo v celiem samo še štiri za boj sposobne oklopnice, potem je pač jasno, da ne bodo Japonci večne teh svojih ladj pošiljali na ekspedicije, s katerih se bi morda ne vrnili niti ena. Ako bi torej poročila govorila o manjših ladjih — križarkah II. razreda, bi se vestem o pomorski bitki že lahko kolikortoliko verjelo, v tej verziji pa so poročila popolnoma neverjetna in najbrže tudi docela neresnična.

Z mandžurskega bojišča.

General Saharov poroča z dne 24. t. m., da so se ruski prostovoljci v pretekli noči odpravili na rekonosciranje južno od Sanlanta ter pognali v beg vse japonske predstrelje. Na ruski strani sta bila ubita dva praporščaka in več vojakov.

Opolčni je naš oddelek napadel japonsko utrjeno pozicijo jugovzhodno od Sahepa in jo osvojil. Na naši strani je bilo samo eden vojak ranjen.

Tekom iste noči so Japonci še dvakrat poskusili, da bi zopet osvojili dotednje pozicijo, potem pa vsekdar brez uspeha.

Petrogradska brzoplovna agentura pa poroča iz Čansjanutana z dne 26. t. m.: Na vsi fronti vladajo mir. Le na desnem krilu se sliši iz velike daljave zamolko grmenje topov.

z gospo Karolino Zoričevu, in zato ni disto nič dvomil, da je tudi njezina žena ob tistih dneh ob tistih urah mudila v stanovanju avskultanta Mirka Tkaleca.

»Angela, ta otrok, ta nevedna deklica?«

Ivo Grebin ni pomislil, da je bilo že skoro dve leti tega, kar je Angela prenehala biti nevedna deklica.

»In Mirko Tkalec! Ali je to sploh mož? To je idiot, popoln kretin, glede katerega se ves svet čudi, da je postal avskultant in ne krojač! Ali pa se je samo delal neumnega, da bi me premotil?«

Ivo Grebin je to uro prvič slutil, kako blizu mu je njegova žena. Ljubosumen ni bil, ker o ljubezni do Angele pri njem sploh ni bilo govora; bil je le užaljen; čutil se je ponižanega; jezik se je, kakor bi se jezik, če bi se kdo proti njegovi volji naselil v njegovem stanovanju. Jezilo ga je, ker je smatral Angelo za svojo last, za svojo posest, kakor svoje stanovanje in svoj vrt.

samega sebe, da Mrko Tkalec ni sam do celo nenevaren, nego da mu je celo koristen in potreben kot officialni čestilec gospe Angele, od tistega dne je Ivo Grebin živel v največjem miru in je s prijaznimi dobrhotno-ironičnimi pogledi zrl na Tkalecovo spoštivo in delikatno češčenje gospe Angele.

Minulo je nekaj tednov. Svetnik Grebin je zopet razburjen hodil po svoji pisarni. V obrazu je bil ves rdeč, v rokah pa je krčevito stiskal drobno fino parfumirano pisemo.

Tudi Angela? Tudi njegova žena? Ne, ne! To ni mogoče, to je podlo obrekovanje.

Hotel je raztrgati drobno parfumirano pisemo, a tega ni storil, marveč pisemo razgrnil in je znova pazljivo in natančno prečital.

»Anonimno pismo! Kdo da danes še kaj na anonimna pisma? Ves svet, če je vsebina le kolikor verjetna.«

In zopet je Ivo Grebin divjal po svoji sobi.

»Torej tudi Angela! Celo An-

gele! Oba morata s sveta. Ja nimam talenta, da bi igral tako klaverno vlogo, kakor Avguštin Zorič v neštevilnimi rogovci ovenčani c. kr. major in soprog Karoline Zoričeve. Jaz ne! Nikdar ne!«

Ivo Grebin je sedel za pisalno mizo in v tretjič prečital parfumirano anonimno pismo.

»Pfui Teufel, pačuli!« je mrmlal, ko je razgrnil pisemo in je z roko gladil. Potem je čital:

»Vsak terek in vsak petek, kadar ste vi na sobisku v Gospodskih ulicah št. 3 v II. nadstropju na desno, tedaj je Vaša dražestna ženica v stanovanju c. kr. avskultanta Mirka Tkaleca na Starem trgu št. 13.«

Prijatelj.

— Ta lopov! Ta ničvredna hišavka. Ivo Grebin je udaril s pestjo ob mizo, da se je vse streslo.

Ta sunek ga je bil zadel naravnost v srca. Prvi del tega pisma mu je pričal, da je bil resničen tudi drugi del. Resnica je bila namreč, da se je Ivo Grebin vsak terek in vsak petek v Gospodskih ulicah št. 3 v II. nadstropju na desno shajjal

General Gripenberg poražen?

Iz Pariza se poroča: Tu je razširjena vest, da so Japonci porazili generala Gripenberga.

General Gripenberg je poveljnik 2 mandžurske armade, ki stoji v centru ruskih pozicij ob reki Šaho. Ker ni bilo zadoje dni nobenega poročila o kakih večjih bojih v Mandžuriji in ker zatrjuje še včeraj brzjavka petrogradske brzjavne agencije z bojišča, da vlada na celi fronti mir, je vest o ruskem porazu pač zelo neverjetna.

Zasežen parnik.

Reuterjev urad javlja iz Tokija: Japonsko brodovje je zvečer 25. t. m. zaplenilo parnik »Burnas«, ki je plul v Vladivostok in imel na krovu premog iz Kardifa. Zaplenjen parnik so spravili v Saseho.

Iz Vladivostoka.

Kakor se poroča iz Petrograda, je Vladivostok pripravljen za vsak japonski napad. Za slušaj, da napade pristanišče japonsko brodovje, stopi v akcijo eskadra podmorských čolnov, ki bo skušala kolikor mogoče škodovati japonskemu brodovju. Akademija vzhodnih jezikov se je premestila z ozirom na mogoče eventualnosti v Verhnedinsk, moška gimnazija v Nerčinsk, ženski licej pa v Habarovsk.

Državni zbor.

Dunaj, 26. januarja. Vendar je prišla zbornica že danes do dnevnega reda, ker so češki radikalci umaknili par svojih najnaj pred logov. Ko je predsednik naznanil, da se preide k dnevnemu redu, so poslanci od vseh strani živahnno ploskali, nekateri so tudi čestitali baronu Gauthschu. Prva točka dnevnega reda je bilo poročilo proračunskega odseka o predlogu glede podpor v sled ujm prizadetemu prebivalstvu. Ministrski predsednik baron Gauthsch je toplo priporočal, naj se ta predloga čim preje reši po predgovoru: dvakrat da, kdor hitro da. Naznanil je tudi, da bo vlada sama predlogo primereno modifikovala glede ugodne refundacije. Posl. Skene je v sled tega izjavil, da umakne ugovor manjšine. Brez prvega branja so se izročile dotičnim odsekom sledeče vladne predloge: o posojilu mesta Inčimosta v znesku 8500000 K, o udeležbi države pri nabavi kapičala za razne krajne železnice in o izdelanju načrta za železnicu Friedberg Aspang. Posl. Breiter je predlagal, naj zbornica izreče svoje simpatije narodom ruskega carstva, ki skušajo s svojo srčno krvjo avtokratičnemu sistemu izsiliti svobodo. — Predsednik je odgovoril, da je umevno, da se ves svet zanima za dogodek na Ruskem, toda ne zdi se mu dopustno, da bi se v zbornici razpravljalo o internih zadevah priateljske nam države. —

»Morda je pa samo prvi del tega pisma resničen« je mrmlal Ivo Grebin. »Morda me je hotel kdo razdražiti. Izvedel je slučajno za moje sestanke z gospo Karolino in porabil to, da bi se kdo ve zakaj maščeval. Angela vendar ni ženska kakor Karolina. Mogoče, da je storila kako ne-rodnost, mogoče da se je šla kdaj s Tsalcem po kaki samotnejši poti sprehajat. A to ni niti hudega. Mojega kolega Kolarja Ženica se izprehaja z nekim kavaleristom po vseh mogočih neobljudenih potih, a mož je nič ne zameri.«

Svetnik Ivo Grebin je spravil pa fumirano pisemce v svojo listnico in se pripravil na odhod.

»Če ni drugač, kakor kak izprehod, dej to rad odpustim.«

Tako je govoril Ivo Grebin in hitrih korakov odšel proti domu. Čim bolj se je bližal svojemu stanovanju, toliko bolj je v njegovem srcu zorel sklep, da odpusti Ženi, če jo le količaj mogoče, ni pa priznal niti sam sebi, da je izvirala ta namen iz želje, da ostane nemčno razmerje med njim in gospo Karolinou.

(Dalje prih.)

Nato se je seja ob 6 zvečer zaključila.

Volitve na Ogrskem.

Budimpešta, 26. jan. Znan je 65 enoglasnih izvolitev, med njimi je tudi F. Kossuth, ki je bil izvoljen v Czegledu. Ministri so vsi zopet izvoljeni. Propadla sta podpredsednik državnega zbora baron Feilitzsch in večji trgovinski minister Hegedűs. Najhujši boj je bil v Budimpešti, kjer je kandidovala večina ministrov ter so imeli ugledne in vplivne protikandidate. Grof Tisza je dobil 1115 glasov, njegov nasprotnik grof Julij Andrássy pa 1019 glasov. Tudi bivši ministrski predsednik pl. Széll je zopet izvoljen. Starosta ogrske zbornice, Madarasz, je izvoljen v trinajstih okrajih.

Budimpešta, 26. januarja. Dosedaj je znan 138 rezultatov. Izvoljenih je 60 liberalnih, 53 Kossuthcev, 14 desidentov, 7 pristašev ljudske stranke, 2 Baruffijeve stranke in dva divjaka. — Liberalna stranka izgubi 10 mandatov, katerih dobi Kossuthova stranka devet.

Budimpešta, 26. januarja. Glasom poročil z dežele liberalna stranka nazaduje. Minister Lukacs je izvoljen v dveh okrajih.

Budimpešta, 26. januarja. V Aranjoš-Marotu so bili pretepi med opozicionalci in liberalci. Neki orožnik je bil ubit. V Szatmaru so volilci napadli vojake, ki so streljali. Mnogo oseb je ranjenih. V Szatmaru so maskirani fantje napadli liberalne pristaše ter enemu izbili oko. V Valkoczu so opozicionalci ustrelili orožnika. V Felvinczu so opozicionalci začeli več hiš. Veliki izgredi so bili tudi v slovaških volilnih okrajih. Imenik ubitih in ranjenih se izdaje jutri.

Nemiri na Ruskem.

Petrograd, 26. januarja. Delavski štrajk je smatrati za ponesrečenega. Vendar pa se vladni krog še vedno boje, da se v najkrajšem času zgode s rašne reči. Delavski voditelji so uvideli svoje slabosti ter namernavajo nastopiti z drugačnimi sredstvi.

Petrograd, 26. januarja. Med ustreljenimi 22. t. m. je bil tudi gojenec politehniko, neki Savinkin. Profesorski zbor politehniko, katere ravnatelj je knez Gagarin, je zelo ostro obsodil kravovo nasilje ter se tudi polnoštivo udeležil pogreba. Na grubu je mladi žrtvi govoril tovariš nagrobnico, ki jo je zaključil: »Tvoja krije bila prelita vseh nasilja avtokratične vlade. Mrtev si, toda tvoj duh živi med nami ter nas poziva, se neprestano bojevati za pravico svobodnega življenja in mišljenja.«

Petrograd, 26. januarja. Vest, da je Maksim Gorki zaprt, se le obistinuje. Prijeli so ga v Rigi, kamor je bil prišel obiskat nekega svoega bolnega prijatelja.

Petrograd, 26. januarja. Člani zemstva v Sibirsku so poslali carju rezolucijo, v kateri pravijo: »Celo svoje življenje smo bili primorani molčati. To vedenje je pripravilo za sužnje ponizani narod v krizo. Rusija je na potu k popolnemu propadu. Končno se zahteva, naj se ljudskim zastopnikom prepusti kontrola nad zakonodajstvom, gospodarstvom z državnim denarjem in kontrola nad oblastnimi.

Petrograd, 26. januarja. Včeraj je policija zopet zaprla zelo mnogo ljudi izmed izobraženih krogov, kateri so včeraj liberalnih mestnih zastopnikov, ki so protestovali proti vladnemu nasilstvu, časnikarjev in delavskih voditeljev.

Petrograd, 26. januarja. Car se baje v soboto vrne v zimsko palubo; dosedaj ni zapustil Carstva sela. Prihodno soboto se namreč v Petrogradu začnejo običajne zimske veselice na dvor.

Berlin, 26. januarja. Včeraj so bili v Moskvi zopet spopadi med štrajkujočimi, ki jih je 50000. in vojaštvom. Bajo je bilo 80 oseb mrtvih. Kremlj je zasedla artiljerija. Tudi škratovi štrajkajo.

Moskva, 26. januarja. Včeraj popoldne se je zbral v Pjatnickiji kakih 3000 delavcev. Poveljnik kosakov jih je pozval, naj se razidejo. Ker niso takoj ubogali, začeli so kosaki streljati.

London, 26. januarja. Z diktaturom Trepova je začelo zopet eveteti ovaduštvo. Ako se koga le ovadi, ga tudi takoj zapro. Ječe so že prenapolnjene. Policia postopa skrajno surovo. Trepova črne knjige se ljudje tako boje, da se niti ne upajo pozvedovati za svojci, ki so v teh dneh izginili ter so najbrže že pokopani. Vsak pogreb spremlja vojaštvo, ki ne dovoli, da bi se pogrebe udeležilo več kot dvansajst oseb.

Petrograd, 26. januarja. Skoraj v vseh tovarnah se že redno dela. Delavci so se uklonili, ker nimajo več voditeljev in denarja. Tudi časopisi začnejo jutri redno izhajati. Dosedaj so bila vsa uredništva policijsko zaprta.

Berlin, 26. januarja. Pop Gajpon baje leži težko ranjen v neki bolnišnici. Ko ozdravi, pride baje pred vojno sodišče ter bo zaradi ščuvanja k uporu zoper državno oblast obsojen na smrt (?).

London, 26. januarja. Med črnim in velikimi knezi so bili burni nastopi. Knezi imajo baje že zdavno načrt, da pahnejo slabotnega carja s prestola ter posade nanj energičnega velikega kneza Vladimirja. Da ta velika kriza čimprej dozori, sejejo veliki knezi med narodom nezadovoljstvo.

Pariz, 26. januarja. »Petit Journal« poroča iz Petrograda, da so pretečeno neč več sto mrtvih pripeljali na pokopališče ter jih zasuli v skupne grobove. Pozneje so delavci skušali zvre izkopati ter jim pribediti slovesen pogreb, toda vojaštvo je delavce pregnalo s pokopalnišča. Dopisnik je baje sam videl, kako so nekega nesrečnika, ki je med vožnjo zopet oživel, vrgli z voza na pokopališče da ga pokopljejo (?).

Moskva, 26. januarja. Štrajk pojema, mesto je primeroma mirno. Demonstrante razganjajo vojaki le z nagajkami in slepimi strelji. Vodovod, električno postajo in plinarno straži vojaštvo.

Petrograd, 26. januarja. Iz Odese, Kovna, Rige in Revala prihajajo poročila, da štrajk pojema ter se že ni prelivala kri.

London, 26. januarja. V Helsingforsu je 5000 delavcev hotela demonstrirati, toda policija jih je naskočila s sabljami. Tudi streljalo se je ter je mnogo delavcev, pa tudi več policijskev ranjenih.

Berlin, 26. januarja. Ruska vlada posebno stika za dopisniki tujih listov ter jih po vrsti zapira. Cenzura se je zelo poostrial.

K boju proti jetiki.

Priobčuje »Kranjska podružnica avstrijskega pomožnega društva za bolne na pljučnic«.

(Dalje)

Pridobiti bi tudi bilo ravnateljstvo in vodstvo velikih industrijskih in tovarniških podjetij, n. pr. ravnateljstvo e. kr. tobačne tovarne, e. kr. priv. predilnice in tkalnice v Ljubljani, da bi sodelovala. Ravno med delavci v teh velikih obratih je mnogo jetčnih. Napovedi in to prav posebno bi bilo povabiti na sodelovanje tista premnoga dobrodelna društva in tiste premnoge zasebne dobrotnike, ki podpirajo, kakor n. pr. Vincencijevi društvo, bolnike. Koliko jetčnih in jetki izpostavljenih rodbin dobiva tudi podporo, ne da bi jo deležne osebe uporabljale v ta namen, da bi zatirale in utesnjale bolezni, krepite in primereno branile rodbinske člane itd. Denarne podpore naj bi se iz razlogov, ki jih ni treba podrobneje razlagati, nikoli ne dovoljevale; potrebone osebe naj bi se raje podpirale z živilim (z mlekom, mesom, kruhom, jajci, moko it. d.), s perilom, da treba, tudi s kurivom. V tem oziru vselej prav pogoditi in odbrati, v to je poklicana oskrbovalnica, in da bi mogla vso svojo nalogo izvrševati, naj bi ji vso omenjena oblastva in naprave pomagale z besedo in dejanjem.

Da se rešijo vsa pri tem vpletenu vprašanja in čimprej ustanovi uspešno delujoča oskrbovalnica, namerava »Kranjska podružnica av-

strijskega pomožnega društva za bolne na pljučnic« v kratkem času sklicati enekto in povabiti k njej za stopnike omenjenih oblastev in naprav, pred vsem mestnega oblastva, oziroma mestnega fizikata in ubežnega oblastva, dalje načelnike bolniških in obratnih blagajnic, ravnatelje in voditelje velikih industrijskih in tovarniških podjetij, načelnike dobrodelnih društev itd. Naj bi vse spoznali veliko resnostenost te zadeve, da se pri razgovorih, ki bodo na enketi, uspešno reši!

Tu pa je omeniti še eno reči, ki je za zdaj gotovo najvažnejša izmed vseh. Oskrbovalnica ne more v Ljubljani začeti delovati z uspehom, da na Kranjskem sploh ni mogoče stvarno primerno zatirati jetike, dokler nista izpolnjena dva pogoja. Ta sta: 1) naprava paviljona za ozdravljevanje in izboljšanje jetične osebe pri deželnih bolnicah in 2) naprava hiralškega paviljona za neozdravljive jetične osebe.

Razmere so v tem oziru pri nas neugodne. Če to tudi ni znano širšim krogom morebiti dovolj in čutijo zdaj le zdravniki dotične hude nedostatke, enkrat je vendar treba izpremembi, s v odboru so imeli Lahin nemškutarji večno in ti so odločili. Le nikar varati javnosti z neresničnimi navedbami. Če pa se to le rekriminacije, ki so za zadnjo volitev brezpomembne. Istina je, da je pol. društvo »Edinstvo« imelo toliko glasovnic v rokah, da bi bil dosežen odbornik Stare zmagal, če bi bila »Edinstvo« tiste glasovnice odala. V odborni komisiji je bil tudi neki uslužbenec tiskarne »Edinstvo«. Nič drugega ni bilo treba, kakor temu uslužbenemu dati glasovnice in ga prosti, ko že mora biti k volitvi, da naj jih odda. A še to se ni zgodilo. In to je škandal, pa naj prijava »Edinstvo« še toliko in še tako gostobesednih člankov, da to prikrije.

— **Okrainocestni zaklad Ljubljanske okolice.** Po raznih krajih ljubljanske okolice se razširjajo zelo vznemirljive vesti glede okrainocestnega zaklada. Glede vporabe za vzdrževanje cest namenjenega denarja se čujejo tako hude obdolžitve, da se ta gorovica ne da prezreti. Gosp. Anton Belec, p. d. Klanfarjev Tone iz Št. Vida naj bo tako prijazen in naj sam zahteva uradno revizijo, da se vidi, če res ne more dokazati pravilne vporabe menda 30.000 kron znašajoče vseote.

— **Žensko telovadno društvo v Ljubljani** včudno naznana, da v soboto due 28. t. m. in v sredo 1. svedana radi dekoriranja dvorane za planinski pleš ni telovadbe.

— **Seja damskega komiteja za planinski pleš,** določena na soboto 28. januarja ob šestih, se vrši v prostorju društva »Merkur« v Narodnem domu (pritlije, vhod od stopnje Šča na lev) in ne v malo »Cítilniški« dvorani, kakor se je sprva določilo, kajti slednja dvorana ni razpoložljiva radi sobotnega plešnega v-nčka »Cítilnice«. Odbor »Slovenskega planinskega društva« prosi tem potom dame komiteja, naj vzmamejo to premembro lokalna vedenost.

— **Planinski pleš.** Poročali smo že, da si je postavil tudi za letosni planinski pleš, ki se vrši v sredo 1. februarja, mnogočtevilen damske komitej požrtvovanjo načnega, da prevzame v svojo oskrbo paviljone, v katerih se bo točilo in prodajalo planinsku društvo v korist Damski komitej si je izbral za predsednico gospo Franjo dr. Tavčarjevo, za iste namestnico gospo Marijo dr. Kušarjevo. Za načelnice posameznim odsekom so se pa izbrale in sicer trojim vinarnam gospo: Minka Jebačin, Mici Koch in Jadwiga Šubic; pri Šampjanju gospo Jelka Naglas, za buffet gospo Cecilijsa Kavčnika in Avgu Prosenec, za kavarno in čajnico gospo Elizo Mikulj in Vera dr. Šlajmerjeva, za celičice in razglednice gospo Ida Škof, za slavičarno pa gospa Josipa Mirovič. Sodelovalo pa bodo pri teh odsekih gospo: Ela Auer, Karla Ciuha, Julija dr. Ferjančičeva, Ana Juvančič, Ivanka Kačič, Jelica Korenčan, Antonija dr. Korunova, Antonija Kostanjevec, Marica dr. Koščinova, Marija Lillek, Lujza Levstek, Pepina Macher, Fernanda dr. Majaronova, Marija Mandelj, Franja Mulaček, Ženka dr. Oražnova, Marija Ruzička, Ivana Supančič, Maša dr. Švigljeva, Olga Vrtovec in Matilda dr. Zbač-

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 27. januarja.

— **Tržaška »Edinstvo«** bi rada s celo plno besedi zagrala očitni škandal, ki ga je storilo vodstvo tržaških Slovencev povodom volitev v zavarovalnico zoper ne-

Borzna poročila.

„Kreditna banka“ v Ljubljani.

Uradni kurzi dun. borze 26. januarja 1905.

	Dinar	Blago
4% majeva renta	100-20	100-40
4% srebrna rents	100-15	100-35
4% avstr. kronska rents	100-25	100-40
4% zlata	119-65	119-65
4% ogrska kronska	98-65	98-75
4% zlata	118-60	118-89
4% posojilo dežele Kranjske	99-50	101-
4½% posojilo mesta Spiš	100-	101-
4½% Zadar	100-	100-
4½% bos.-herc. žel. pos. 1902	101-25	102-25
4% češka dež. banka k. o.	100-	100-30
4% ž. o.	100-	100-30
4½% zat. pisma gal. d. hip. b.	101-50	101-65
4½% pešt. kom. k. o. z.	107-60	108-50
4½% zat. pisma Innerst. hr.	100-10	101-
4½% ogrske cen.	100-	100-90
dež. hr.	100-50	101-20
4½% z. pis. ogr. hip. ban.	100-	100-90
4½% obl. lokalnih železnic d. dr.	100-	101-
4½% obl. češke ind. banke	100-75	101-75
4% prior Trst-Poreč lok. žel.	99-	100-
4% prior. dol. žel.	99-50	100-
3½% juž. žel. kup. 1½%	817-35	819-35
4½% avst. pos. za žel. p. o.	100-70	101-70
Srečke.		
Srečke od 1. 1860 ¹	187-	189-60
" 1864	276-	279-
" tiskske	166-	168-80
" zem. kred. I. emisije	311-	321-
" II.	298-	309-
" ogr. hip. banke	276-	280-
" arbske & frs. 100-	98-	102-50
Basilika srečke	134-25	135-25
Kreditne	21-50	22-50
Inomske	476-	487-
Krakovske	80-	84-
Ljubljanske	88-	91-
Avt. rud. križa	66-	71-
Ogr.	53-65	55-65
Rudofove	29-	30-
Salcevirske	65-	69-
Dunajske kom.	76-	80-
Delnice.	629-	540-
Južne železnice	88-75	89-75
Državne železnice	647-	648-
Avtro-ogrsko bančne delnice	1633-	1643-
Avtro. kreditne banke	674-50	675-50
Ogrske	791-	792-50
Zivnostenske	250-	250-75
Premogok v Mostu (Brdu)	679-50	684-
Alpinške motan	514-	515-
Praške žel. indr. dr.	2466-	2476-
Rima-Murányi	528-	529-
Trbovljški prem. družbe	307-	310-
Avtro. orzočno tovr. družbe	547-	553-
Ceške sladkarske družbe	186-	187-50
Valute.		
C. kr. cekin	11-35	11-39
20 franki	19-11	19-13
20 marke	23-50	23-56
Sovereign	23-95	24-02
Marke	117-42	117-62
Laški bankovci	95-50	95-70
Rubli	253-25	254-
Dolacij.	4-84	5-

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 27. januarja 1905.

Termin.

Pšenica za april . . . . za 100 kg. K 19-72
Pšenica , oktober . . . . 100 " 17-30
Rž . . . . 100 " 15-38
Koruka . . . . maj . . . . 100 " 14-82
Oves . . . . april . . . . 100 " 14-04

Efektiv.

Nespremenjeno.

Meteorologično poročilo.

Vlajna nad morjem 806-2. Srednji zračni tlak 786-0 mm

Januar	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
26. 9. zv.	743-1	— 54	brezvreti	meglja	
27. 7. zj.	744-9	— 93	brezvreti	meglja	
2 pop.	744-6	— 10	sl. jvzhod	jasno	

Srednja včerajšnja temperatura: -36° normalne: -20°. — Padavina 34 mm.

Zahvala.

Prigodom dolgotrajne bolezni in brdke izgube najinega iskreno ljubiljenega, nepozabnega sina, go spoda.

Ivana Ev. Šubra

črkostavca

se najiskreneje zahvaljujeva vsem, ki so naju tolazili v dnevnih brd kosti in ki so pokojniku izkazali poslednjo čast.

Pred vsem se zahvaljujeva slav. Društvo kranjskih tiskarjev ter cenj. osobje Blažnikove tiskarne za neobično pomoč v bolezni in za odlično spremstvo pokoj iku. Po posebno zahvalo izrekava tudi slav. slov. del pevskemu društvu „Sla-vec“ za genitivne žalostinke, vsem skupaj pa za izkazano sočutje, krasne vence in tolažo v teh brdkih dneh.

Ljubljana, 27. januarja 1905.

Žaljuča roditelja.

Mlad, spretan

gostilničar

išče dobro vpeljano

restavracijo

ali

87-1

večjo gostilno

v mestu ali na deželi za več let v najem. Ponudbe se prosi pošiljati na uprav. „Slov. Naroda“ pod „Gostilna št. 100.“

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ivan Tavčar.

„Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“

Podružnica v CELOVCU.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, sreček, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Akcijski kapital K 1.000.000.—

Zamenjava lu ekskomptuje

Daje predjume na vrednostne papirje.

izžrebane vrednostne papirje in Za varuje srečke proti kurzni izgubi.

Vnovčuje zapale kupone.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitinske kavcije.

Ekskompt in tokasse menje.

Borzna narocila.

Podružnica v SPLJETU.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjizice proti agodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.

8-11

Promet s čeki in nakaznicami.

Svarilo!

Opozjam vsakogar, ki bi na moje ime komu dal denar ali kako drugo vrednost, da jaz nisem plačnik za nikogar.

Jos. Černe, urar.

2mizarska pomočnika

vajena pohištvenih in stavbene del sprejme takoj

298-2

JOSIP STARE, mizar na Bledu (v Gradu štev. 107).

lše se za večjo gostilno v Ljubljani

gostilničar

ki ima gostilničko koncesijo na svoje imo. — Več se poizve v pivovarni G. Auerjevič dedičev v Ljubljani, Wolfove ulice št. 12.

279-4

Za damsko friziranje

ter za izdelovanje

32-4

vse lasne konfekcije

se priporoča in daje na posodo

mične baroke za predpust

izdelovalec

FRANC ZUPAN

specialist za lasna dela

Križevniške ulice št. 4, II. nadstr.

državne železnice.

Ces. kr. avstrijske

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Beljaku.

Izvod iz voznega reda.

Velaven od dne 1. oktobra 1904. leta.

ODHOD IZ LJUBLJANE juž. kol. PROGA NA TRBIŽ. Ob 12. uri 24 in ponocni osobi vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifing v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, čez Seitzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifing v Steyr, Linc, Budejvice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francovce vare, Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 54 m dopoldne osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Solnograd, Lend-Gastein, Zell am See, Inomost, Bregenc Curih, Ženeva, Pariz čez Amstetten na Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osobni vlak v Trbiž, Šmohor, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, čez Klein-Reifing v Steyr, Linc, Budejvice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francovce vare, Karlove vare, Prago, direktini voz I. in II razr., Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponocni osobni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo (Trst Monakovo direktini voz I. in II razreda). — PROGA V NOVO MESTO IN KOČEVJE. Osobni vlaki. Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novo mesto, Toplice, Kočevje, ob 1 uri 5 m pop. istotako. — Ob 7. ur. 8 m zvečer v Novo mesto, Kočevje. — PRIHOD V LJUBLJANO juž. kol. PROGA IZ TRBIŽA. Ob 3. ur. 23 m zjutraj osobni vlak z Dunaja čez Monakovo, Inomost, Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Ischl, Aussee, Ljubno, Celovec, Beljak, Celovac, Pontabla. — Ob 8. ur. 44 m zvečer osobni vlak z Dunaja, Ljubno, Beljak, Šmohor, Celovac, Pontabla, čez Selzthal iz Inomosta, Solnograd čez Klein-Reifing, v Steyr, Francovce vare, var